

Remembrance Days 2018
zaterdag 10 en zondag 11 november

foto: Cross of Sacrifice, Commonwealth Military Cemetery Saint-Symphorien, eigen foto 13.10.2018

Oostende, 27 oktober 2018

Beste deelnemer aan (een deel van) het *Remembrance Weekend 2018*,

Op zondag 11 november 2018 herdenkt zowat de hele wereld de Wapenstilstand die afgesloten werd op maandag 11 november 1918 om 11u00 in de fameuze treinwagon in het bos van Compiègne.

Om zowel het begin als het einde van de Eerste Wereldoorlog te gedenken vond ik het een goed idee om dit jaar de stad Mons te bezoeken op zaterdag 10 november. Nabij die stad vond immers de eerste confrontatie plaats tussen het Duitse leger en de Britse troepen van het British Expeditionary Force (BEF), het Britse expeditieleger dat voor little Belgium te hulp kwam na de invasie van zondag 4 augustus 1914.

In november 1918 stonden de Commonwealth troepen opnieuw voor de stad Mons. Dit keer waren zij de aanvallers maar tot op enkele minuten voor het elfde uur van de elfde dag van de elfde maand vielen er nog slachtoffers te betreuren aan beide zijden.

Dit jaar ontvangt u geen programmabrochure in de gebruikelijke vorm. Tijdsgebrek eerst wegens afstuderen, dan omwille van de verhuis en nadien wat gezondheidsperikelen van familieleden zijn daar de oorzaak van. Maar u kunt er van op aan: het programma zelf is net zo goed voorbereid als de voorbije jaren!

Op zaterdag 10 november bezoeken we Mons en omgeving. Eerste stop wordt het *Mons Memorial Museum*. Dat kreeg in 2015, toen Mons Europese culturele hoofdstad was, een onderkomen in het volledig gerenoveerde en heringerichte *Machine à eau*, een constructie van staal en glas. Hier krijgen we een rondleiding van een Nederlandstalige gids.

Na de lunch bezoeken we de gemengd *Commonwealth*-Duitse begraafplaats van Saint-Symphorien. Een bijzonder en zeer mooi oord, aangelegd tijdens de oorlog door Duitse troepen op grond die geschonken werd door de excentrieke geleerde Jean Houzeau de Lehaie. De Duitsers konden het stuk land van hem cadeau krijgen op voorwaarde dat zij er zowel hun eigen als de Britse doden zouden begraven.

Voor we terugkeren doen we met de autocar nog een paar locaties aan in de omgeving van Mons die verwijzen naar de gebeurtenissen van augustus 1914 en november 1918.

Voor zij die er voor gekozen hebben om te overnachten in Peace Village – Mesen is er, na het inchecken, een avondmaal voorzien.

Om 20u00 brengt Jonas Rotsaert, net als ikzelf in juni afgestudeerd als bachelor in het Toerisme- en Recreatiemanagement, voor jullie een lezing over de twee Britse verpleegsters Elsie Knocker en Mairi Chisholm van wie een standbeeld staat in de tuin van het Ariane Hotel in Ieper. De lezing, die ongeveer een uur zal duren, wordt vergezeld van dia's.

Jonas is zo vriendelijk dit van mij over te nemen want zelf geef ik op hetzelfde moment een lezing over die twee dames in Ariane Hotel in Ieper en dit voor de Engelstalige gasten van het hotel.

Op zondag 11 november volgen we het officiële programma van de stad Ieper. Om 08u30 hebben we afspraak op de Franse militaire begraafplaats Saint-Charles de Potyze, Zonnebeekseweg in Ieper. Na de korte plechtigheid rijden we naar het centrum van Ieper waar we de auto kunnen parkeren in de omgeving van het station. In Mimi's Koffiehuis kunnen we ons opwarmen en genieten van een koffie/thee en een Sint-Maartenskoek. In groep vertrekken we van daar om 10u00 naar de Menenpoort voor de speciale Last Post ceremonie die dit jaar wel heel bijzonder zal zijn.

Na de Last Post wandelen we via de Vestingroute terug naar Mimi's voor de lunch. Om 15u00 wordt onze groep in de Lakenhalle verwacht voor een bezoek aan het gloednieuwe Ypres Museum dat pas op 1 juli 2018 de deuren opende.

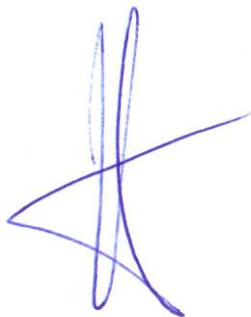
Om 17u00 begint in de Sint-Maartenskathedraal het herdenkingsconcert *The Great War Remembered*. Dit jaar worden er maar liefst drie concerten georganiseerd met een unieke artistieke invulling met Ralph McTell (bekend van de klassieker *Streets of London*), Wannes Cappelle en Piet Goddaer. Koninklijke Harmonie Yprians is de vaste waarde. De drie concerten zijn al geruime tijd uitverkocht.

Het zal druk zijn in Ieper op zondag 11 november, er worden zowat 10.000 bezoekers verwacht. Al maanden zijn er geen hotelkamers meer te vinden in Ieper en Kortrijk voor het herdenkingsweekend.

's Avonds om 20u00 vindt opnieuw een speciale Last Post plechtigheid plaats in aanwezigheid van koning Filip en wellicht ook leden van de Britse koninklijke familie. De veiligheidsmaatregelen zullen zeer streng zijn, zo moeten bijvoorbeeld alle musea in Ieper de deuren al sluiten om 17u00.

Maar laat dat er ons niet van weerhouden de bijzondere sfeer van Ieper op *Armistice Day* op te snuiven!

Van harte,

Stefaan Vandenbussche
Violierenlaan 53
8400 Oostende

GSM 0475 466 542

Zaterdag 10 november 2018

Programma

08u00	Aankomst in Café du Centre, Markt 23, 8957 Mesen. De wagen kan geparkeerd worden op de Markt van Mesen.
08u30	Vertrek met autocar van 'De Meibloem'.
10u00	Aankomst in het Mons Memorial Museum, Boulevard Dolez 51, 7000 Mons.
10u15	Bezoek met Nederlandstalige gids aan het Mons Memorial Museum.
12u15	Vertrek met de bus naar Saint-Symphorien.
12u30	Lunch in 'Le Coq Wallon', Place de Saint-Symphorien 6, 7030 Saint-Symphorien.
14u15	Vertrek naar de Commonwealth begraafplaats van Saint-Symphorien, Rue Nestor Dehon 32, 7030 Saint-Symphorien – Mons.
14u30	Bezoek aan de begraafplaats met Britse, Canadese en Duitse graven
16u00	Terugkeer naar Mesen.
18u00	Aankomst in Mesen
18u30	Check-in in Peace Village, Nieuwkerkestraat 9A, 8957 Mesen
19u00	Avondmaal in Peace Village
20u00	Lezing met dia's in Peace Village door Jonas Rotsaert over 'de Madonna's van Pervijze', Elsie Knocker en Mairi Chisholm
20u45	Einde

Op zaterdag 10 november verzamelen we om 08u00 in het Café du Centre, Markt 23, 8957 Mesen. Daar kunnen we voor het vertrek genieten van een kopje koffie.

Onze auto's kunnen we veilig en gratis parkeren op de markt.

's Avonds kunnen we de wagens parkeren bij Peace Village, Nieuwkerke

Ook dit jaar kunnen we rekenen op de diensten van De Meibloem uit Tielt die een SETRA autocar uit 2017 voor ons inzet.

Er zijn 36 plaatsen + 2 plaatsen voor de gidsen.

De Meibloem investeert jaar na jaar in nieuwe, luxueuze autocars die uitgerust zijn met een volwaardige muzikinstallatie met micro, DVD-speler, TV, GPS, airco, toilet, koelkast en comfortabele, ruime zitplaatsen.

Onze eerste stop wordt het Mons Memorial Museum.

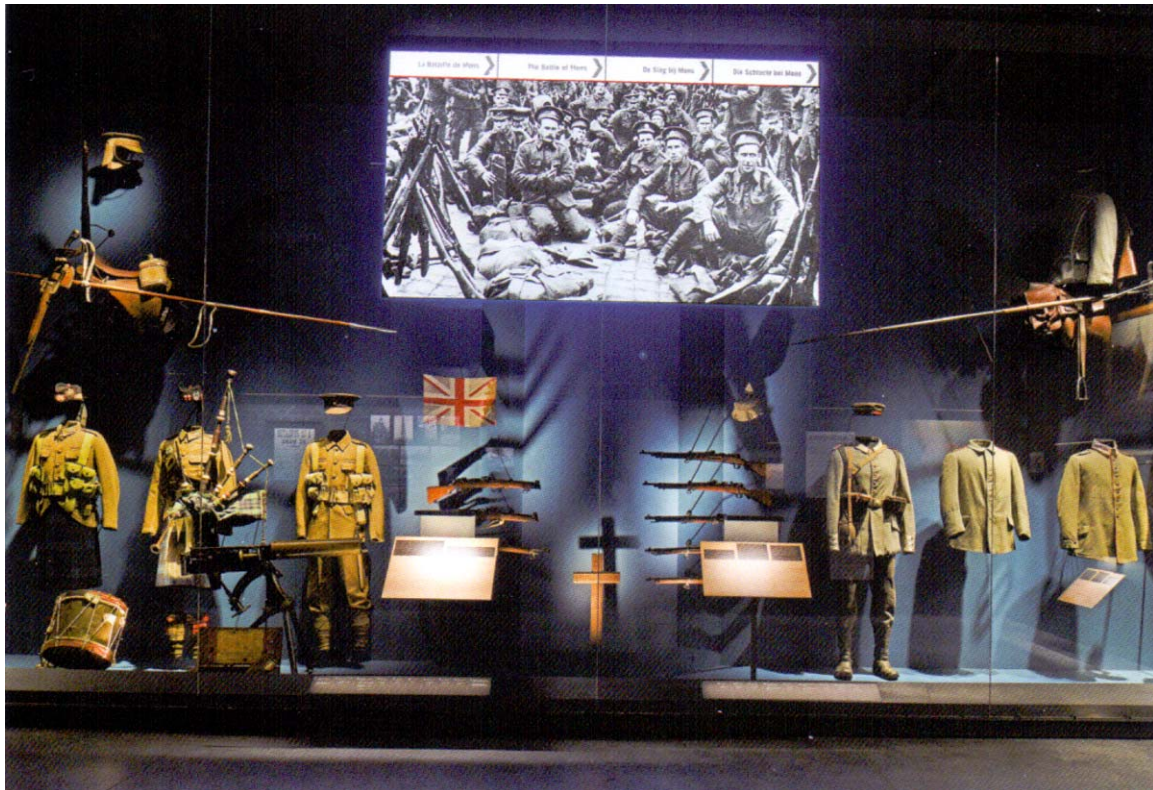

Het Mons Memorial Museum

Mons Memorial Museum, Boulevard Dolez 51, 7000 Mons.
Tel +32 (0) 65 40 53 20 polemuseal@ville.mons.be

Geschiedenis in een notendop in het hart van een herdenkingsgebied.

Het museum is gehuisvest in de voormalige watermachine van de stad. Deze plek, die gerenoveerd werd in 2015 toen Mons culturele hoofdstad was van Europa, heeft sporen behouden van zijn vorige leven en is een uniek decor.

Méer dan een tentoonstelling

Het oorlogsverleden van de stad Mons wordt verteld aan de hand van de verhalen van soldaten en burgers die er zelf getuige van waren. Een bezoek aan het museum is dus een sprong in het dagelijkse leven van mannen en vrouwen in oorlogstijd. De bezoeker wordt aangezet om na te denken over het fenomeen oorlogen en over de maatschappij. Een plaats om na te denken, een ruimte om vragen te stellen en anderen te ontmoeten, een museum...

Terug naar het verleden

Het militaire verhaal begint in de middeleeuwen en houdt ook halt in het *Ancien Régime*, maar de beide wereldoorlogen die de 20ste eeuw overhoop haalden, vormen het orgelpunt van het Mons Memorial Museum.

Getuigenverhalen zijn de rode draad van het parcours door het Mons Memorial Museum. Brieven, notitieboekjes en interviews geven vlees en bloed aan de tentoongestelde objecten geselecteerd uit de collecties van 5.000 voorwerpen over militaire geschiedenis die Mons rijk is.

De legende van de 'Engelen van Mons'

Oorlog en mythevorming gaan vaak hand in hand. Ook tijdens de Eerste Wereldoorlog was dat niet anders. Een kortverhaal in een Engelse krant over de slag bij Bergen van 23 augustus 1914 groeide uit tot een ware legende over heuse engelen die de Engelse soldaten hadden bijgestaan.

Op 23 augustus 1914 vond bij Bergen de eerste confrontatie plaats tussen een Duits leger en de pas ontscheepte Britse interventiemacht, het *British Expeditionary Force (BEF)*. De circa 80.000 Britten kregen een dubbel zo grote Duitse troepenmacht tegenover zich. Na enkele uren bliezen de Britten de aftocht en trokken zij zich terug over de Franse grens, achtervolgd door de Duitsers.

De volgende dagen zakten de Britten steeds dieper weg in Frankrijk, nauwelijks tijd nemend om te eten of slapen, waarbij de achterhoede soms felle gevechten met de Duitsers diende te leveren. De Britse strijdmacht ontsnapte aan de vernietiging omdat de Duitsers na enkele dagen de achtervolging stopzetten.

Sint-Joris en zijn boogschutters

In Engeland werd die terugtocht uit Mons of *Retreat of Mons* met de grootste belangstelling gevolgd. De stemming in de pers was pessimistisch. Het leek alsof enkel een mirakel de Britten kon redden.

In deze sfeer verscheen op 29 september een kortverhaal in de Londense krant *Evening News*. Onder de titel *The bowmen* stond te lezen hoe een achterhoede van de Engelse soldaten weerstand moest bieden aan een massale Duitse aanval. Op zeker moment riep een van hen in het Latijn: "Moge Sint-Joris de Engelsen bijstaan".

Daarop verscheen een lange rij gedaanten in een schijnsel. Ze leken op boogschutters en schoten een wolk van pijlen af in de richting van de Duitse linies. Duizenden Duitse soldaten werden gedood en de aanval werd afgeslagen. Sint-Joris, de patroon van Engeland, had de hulp ingeroepen van de befaamde Engelse boogschutters uit de Middeleeuwen!

De auteur van dit stuk was Arthur Machen, bekend als schrijver van fantastische verhalen. *The bowmen* was pure fictie, Arthur Machen heeft dat altijd bevestigd, hoewel de krant dat niet uitdrukkelijk vermeldde. Het stuk gaf een realistische indruk en mogelijk hebben sommige lezers dit als waarheid aanzien. Er zijn echter geen aanwijzingen dat de publicatie meteen veel ophef veroorzaakte. Wel werd *The bowmen* in de volgende maanden overgenomen in allerlei anglicaanse parochieblaadjes.

Reddende engelen

Op 3 april 1915 meldde een Engelse provinciale krant dat twee Britse officieren bij de terugtocht uit Mons hadden gezien hoe een groep engelen zich tussen hun troepen en de vijand hadden geplaatst, waarop de Duitsers bleven staan en niet meer schoten, zodat de Britten konden ontkomen. Als bron van het verhaal citeerde de krant de dochter van een anglicaanse kanunnik die het van de officieren had vernomen.

Dit verhaal wijkt af van *The bowmen*: er zijn geen boogschutters en er worden geen Duitsers gedood. Maar ditmaal was er geen houden meer aan. De beweringen over reddende engelen werden in Engeland zeer serieus genomen. Het geloof erin werd een vorm van patriottisme, zodat twijfelen zeer moeilijk werd. Te meer daar meer 'getuigenissen' hun weg naar de pers vonden. Zo had een verpleegster van gewonde soldaten vernomen hoe bovennatuurlijke wezens de Britse troepen ter hulp waren geschoten. Soldaat Robert Cleaver was bereid onder ede te verklaren dat hij de engelen had gezien.

Toch doken er kritische opmerkingen op. Zo bleek soldaat Cleaver helemaal niet aan de slag bij Bergen te hebben deelgenomen. De dochter van de kanunnik wist niets af van officieren die engelen hadden gezien. En het verhaal van de verpleegster werd niet door haar collega's bevestigd. Na onderzoek bleek dat de verhalen enkel op geruchten waren gebaseerd.

Vreemde lichtverschijnselen

Sommige deelnemers aan de *Retreat of Mons* herinnerden zich wel vreemde lichtverschijnselen te hebben gezien, toen ze extreem vermoeid door de duisternis marcheerden. Hun getuigenissen werden wel veel later opgeschreven. In documenten uit augustus 1914 is nergens melding van bovennatuurlijke verschijnselen. Die duiken pas in de lente van 1915 op, een tijd die zeer teleurstellend was voor de geallieerden. Geestelijken vonden het hun plicht om de bevolking op te beuren door te benadrukken dat God aan hun kant stond. Verhalen van reddende engelen konden daarbij helpen.

Het is niet onmogelijk dat het gerucht door de Britse geheime dienst de wereld werd ingestuurd om het moreel op te vijzelen. Zoiets gebeurde tijdens de oorlog geregeld.

Hoe dan ook, over de *Angels of Mons* zijn alleen tijdens de oorlog minstens een half dozijn boeken verschenen. En ook daarna bleef het onderwerp boeien. In 1930 'onthulde' een krant dat de Britten met een reusachtige schijnwerper beelden van engelen op de wolken hadden geprojecteerd om de Duitsers af te schrikken..!

Bron:

https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2014/08/23/de_engelen_van_bergenlegendeuithetbeginvanwoi-1-2065764/

Tim Trachet

23 augustus 2014

Restaurant Le Coq Wallon

Place de Saint-Symphorien 6, 7030 Saint-Symphorien.
Tel +32 (0) 65 73 08 38 info@lecoqwallon.be

Le Coq Wallon

Het restaurant *Le Coq Wallon* aan het marktplein van Saint-Symphorien kent een lange traditie. De huidige eigenaars baten het restaurant uit sinds 2010. Zij zweren bij een Franse keuken die gebaseerd is op seizoensgebonden verse producten.

Saint-Symphorien is het dorp van het witloof, *chicon*, en deze groente van eigen bodem wordt in vele sausen en gerechten verwerkt: Sint-Jacobsschelpen met witloof, gekaramelliseerd witloof, als groente bij grillades,...

Dit product van eigen bodem kan gedegusteerd worden tussen oktober en maart, het witloofseizoen. In de andere seizoenen hebben de gerechten de kleuren van de zon, de warme smaak van Spaanse ham, Belgische asperges, of dagverse vis...

Referentie van de gastronomische gids Gault & Millau:

De keuken van deze brasserie ontsnapt aan de routine dankzij de dagsuggesties – de gastvrouw vertelt u er alles over. Gezelligheid gegarandeerd, en een korte maar internationale wijnkaart.

Commonwealth military cemetery Saint-Symphorien

Rue Nestor Dehon 32, 7030 Saint-Symphorien.

Vooraf dit: de bluts in de Duitse wegwijzer heb ik niet veroorzaakt. Toch maken deze twee borden meteen al duidelijk dat het hier om een bijzondere begraafplaats gaat.

De *Commonwealth* begraafplaats *Saint-Symphorien Military Cemetery* is een militaire begraafplaats van het Britse Gemenebest met gesneuvelden uit de Eerste Wereldoorlog.

De begraafplaats ligt ongeveer 4,5 km ten zuidoosten van het centrum van Bergen. De site ligt op een kunstmatige heuvel en is een gift van de lokale inwoner Jean Houzeau de Lehaie. Ze werd speciaal aangelegd om het uitzicht van een bosrijk park te creëren.

Centraal op het hoogste punt staat een granieten gedenkzuil voor de Duitse en Britse soldaten die gesneuveld zijn tijdens de Slag bij Mons in augustus 1914. Elders staan nog gedenkzuilen voor de manschappen van het *Royal Middlesex Regiment*, de *Royal Fusiliers* en het *Royal Irish Regiment*.

Het Britse *Cross of Sacrifice* (Offerkruis) staat centraal op de begraafplaats. Deze begraafplaats is vooral bekend omdat aangenomen wordt dat zowel het eerste als het laatste Britse slachtoffer van de Eerste Wereldoorlog hier begraven liggen.

Hier worden 229 Britse en 284 Duitse doden herdacht. De begraafplaats wordt onderhouden door de *Commonwealth War Graves Commission*.

Geschiedenis

De begraafplaats werd door de Duitsers aangelegd in augustus 1914 en bleef in hun handen tot het einde van de oorlog. Het bevat de graven van zowel Duitse als Britse en Canadese slachtoffers die gevallen zijn in de eerste maand van de oorlog maar ook tijdens het eindoffensief van de geallieerden in oktober en november 1918.

Bij de wapenstilstand waren er 188 Britse en 245 Duitse soldaten begraven maar de begraafplaats werd later uitgebreid met graven afkomstig van Gembloux (gemeentelijke begraafplaats), Havré (oude gemeentelijke begraafplaats), Noirchain, Obourg, Spiennes (gemeentelijke begraafplaats), Saint-Symphorien (kerkhof), Saint-Symphorien (gemeentelijke begraafplaats) en Wasmes-en-Borinage (gemeentelijke begraafplaats), wat het totaal op 513 doden brengt.

Van de Britse slachtoffers konden er 65 niet meer geïdentificeerd worden. Onder de Duitse slachtoffers zijn er 40 niet geïdentificeerde.

Vijf Britse slachtoffers worden herdacht met speciale herdenkingsstenen (*Special Memorials*) omdat hun graven niet meer teruggevonden werden en men aanneemt dat ze zich onder de naamloze graven bevinden.

Vier Britten worden herdacht met een *Duhallow Block*. Zij stierven in krijgsgevangenschap en werden oorspronkelijk op het kerkhof van Obourg begraven maar hun graven werden later niet meer teruggevonden.

Bijzondere graven

John Parr, soldaat bij het *Middlesex Regiment* wordt als eerste Britse gesneuvelde beschouwd. Hij was slechts 17 jaar toen hij sneuvelde op 21 augustus 1914.

George E. Ellison, soldaat bij de *5th (Royal Irish) Lancers* wordt als laatste Britse gesneuvelde beschouwd. Hij was 40 jaar toen hij sneuvelde op 11 november 1918.

George Lawrence Price, soldaat bij de *Canadian Infantry* wordt als laatste Canadese gesneuvelde beschouwd. Hij was 25 jaar toen hij sneuvelde op 11 november 1918. Onderscheiden militairen

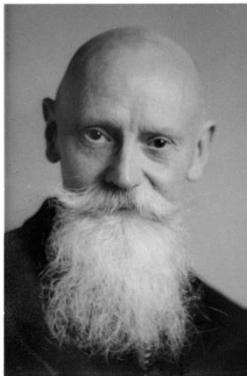
Luitenant Maurice James Dease van het *4th Bn. Royal Fusiliers*, stierf op 23 augustus 1914 aan zijn verwondingen opgelopen tijdens zijn koelbloedig optreden bij een actie met machinegeweren. Hij ontving hiervoor het Victoria Cross (VC). Hij was 24 jaar.

G.H. Smith, kapitein bij de *Coldstream Guards* werd onderscheiden met het Military Cross (MC).

Soldaat J. Brennan van het *Royal Irish Regiment* ontving de Military Medal (MM).

Jean Houzeau de Lehaie

Het verhaal gaat dat de exentrieke geleerde Jean Houzeau de Lehaie tijdens een wandeling in de herfst van 1914 een Duitse officier ontmoette, die belast was met het zoeken van een geschikte locatie voor de aanleg van een militaire begraafplaats voor de gesneuvelden van augustus 1914.

Het oog van de Duitse officier viel op een stuk grond dat eigendom was van de botanicus Jean Houzeau de Lehaie. De Duitser wilde het land kopen maar de Lehaie stelde zijn eisen: "Ik zal u deze grond schenken op voorwaarde dat u er niet alleen de Duitse, maar ook de Britse doden zult begraven." Tot zijn grote verbazing ging de Duitser akkoord met deze voorwaarde...

Jean Houzeau de Lehaie (1867-1959) was een botanicus en bioloog. Zijn interesse ging vooral uit naar bijzondere bamboesoorten en inheemse orchideeën.

Hij bestudeerde en introduceerde nieuwe bamboesoorten uit Japan, China en India in zijn domein 'Ermitage van Saint-Barthélémy' nabij Mons.

Houzeau de Lehaie was ook een archeoloog met een bijzondere belangstelling voor de Neolitische vuursteengroeves in het Henegouwse dorp Spiennes.

Peace Village - Mesen

De geschiedenis van Peace Village start met de oprichting van het Ierse Vredespark in Mesen. Het gedenkteken werd officieel ingehuldigd op 11 November 1998 in aanwezigheid van Queen Elizabeth II, President McAleese en Koning Albert II.

Een andere belangrijke reden om Peace Village op te richten was de aanwezigheid van de 'International School for Peace Studies' die in 2001 was opgericht in Mesen. Het doel van deze Noord-Ierse organisatie is om jongeren vanop het hele Ierse eiland samen te brengen in Mesen, de plaats waar hun voorvaders zij aan zij vochten in de Eerste Wereldoorlog.

Het was de aanwezigheid van beiden dat geleid heeft tot de creatie van Peace Village, een internationaal landelijk hostel. De eerste steen werd gelegd op 7 juni 2005.

Exact een jaar later was er dan de officiële opening door de Ierse minister van buitenlandse zaken Dermot Ahern, de Britse Minister voor Noord-Ierland David Henson, de Vlaamse Minister voor Toerisme Geert Bourgeois en burgemeester Sandy Evrard van Mesen.

De eerste jaren van het centrum verliepen stormachtig en de Ierse vertegenwoordigers en de stad Mesen lieten het beheer van het centrum snel over aan de vzw Volkstoerisme.

De oorspronkelijke doelstellingen werden verlaten, het bestuur werd geprofessionaliseerd en de opdracht werd herschreven. Het centrum zou zich openstellen voor iedereen die wil verblijven in de Westhoek met speciale aandacht rond de herdenking van de Eerste Wereldoorlog en Vredeseducatie.

Na enkele moeilijke jaren klom Peace Village in 2013 uit de rode cijfers en werden er vanaf 2014 een kleine 20.000 overnachtingen per jaar gerealiseerd.

Peace Village telt vier paviljoenen met telkens tien studio's. Het aantal slaapplekken per studio varieert tussen twee en zes bedden. Het hoofdgebouw met zijn grote inkomhal kan probleemloos grote groepen ontvangen.

Bij aankomst wordt u verwelkomd aan de receptie. Hier gebeurt de check-in, waarbij de lakens (inbegrepen in de prijs) en sleutels overhandigd worden.

De ruime bar verbindt de inkomhal met de conferentiezaal. In deze gemeenschappelijke ruimtes is gratis wifi aanwezig.

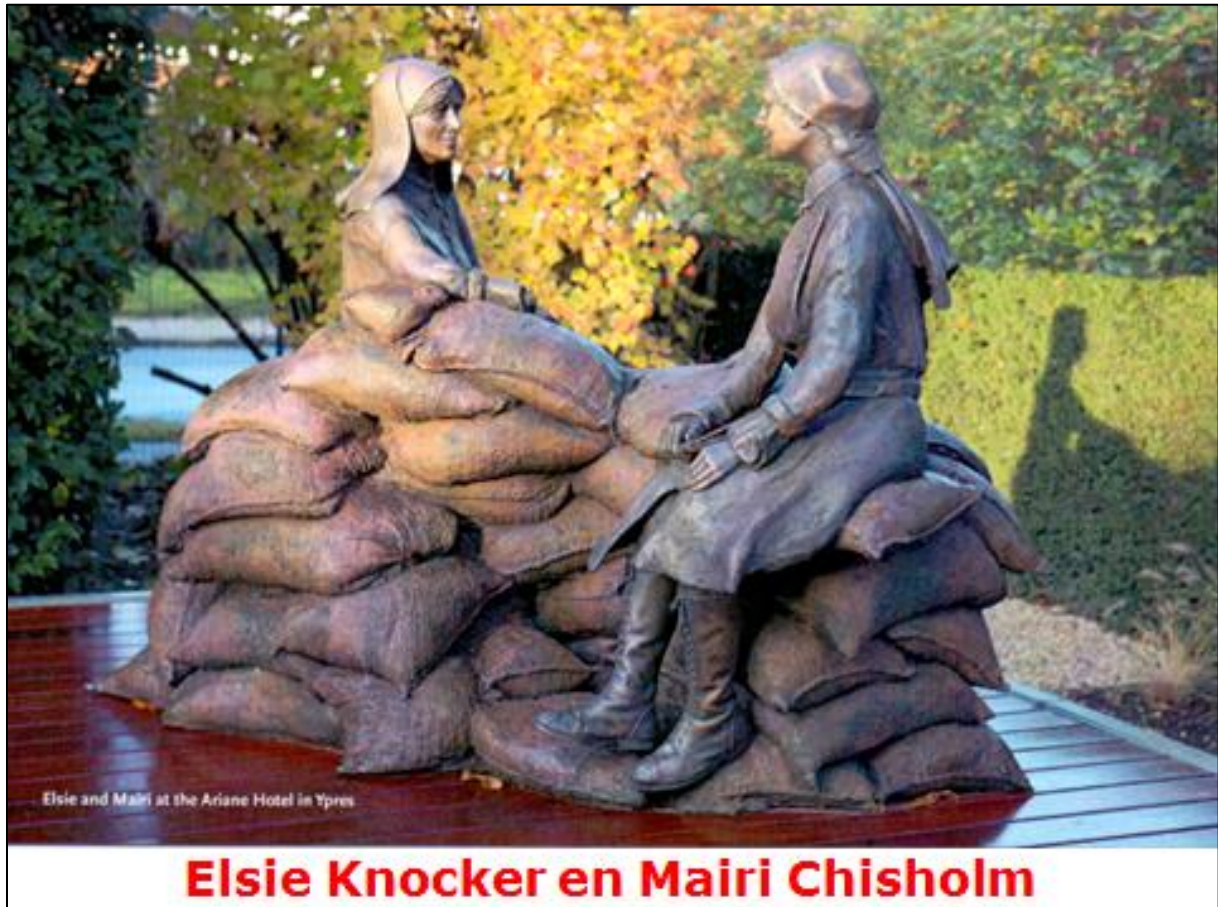
Deze 'open opstelling' zorgt ervoor dat ook 's avonds grote groepen over voldoende ruimte kunnen beschikken. De bar is uitgerust met een biljart-, pingpong- en kickertafel en verschillende zit- en praathoecken.

Het restaurant, met halfopen keuken, heeft een maximum capaciteit van ongeveer 150 eetplaatsen.

Lezing door Jonas Rotsaert over

De Madonna's van Pervijze

Elsie Knocker en Mairi Chisholm

Zaterdagavond brengt mijn vriend Jonas Rotsaert in Peace Village een lezing in het Nederlands over de twee Britse verpleegsters Elsie Knocker en Mairi Chisholm, van wie in de tuin van het Ariane Hotel in Ieper een levensgroot bronzen standbeeld staat. Jonas vertelt over hun gemeenschappelijke hobby motorrijden, hun besluit om in Londen hun diensten aan te bieden bij het uitbreken van de oorlog, hun vertrek naar Vlaanderen, hun wedervaren bij de terugtocht van het Belgische leger en hun uiteindelijke beslissing om een eerste hulp post op te starten vlak bij het front.

Jonas, in juni afgestudeerd als bachelor in het Toerisme- en Recreatiemanagement aan Vives Brugge, woont in Oostende en is geïnteresseerd in de geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog in België en Frankrijk.

In september 2017 werkte hij, samen met nog enkele studenten Toerisme, mee aan de Australische herdenking van de Slag om Polygon Wood in Zonnebeke. Hij bezocht al enkele keren de beelden van Elsie en Mairi in Ariane Hotel en hij raakte geboeid door hun verhaal.

De lezing, die ik geschreven heb, duurt ongeveer een uur en wordt vergezeld van dia's, meest authentieke foto's genomen tijdens de oorlog door Elsie en Mairi.

Zondag 11 november 2018

Programma

Op roze achtergrond: alleen voor zij die logeren in Peace Village !!

07u00	Ontbijt in Peace Village – Mesen
07u45	Uitchecken
08u15	Vertrek naar Saint-Charles de Potyze, Zonnebeekseweg 385, Ieper
08u45	Saint-Charles de Potyze - herdenking van de Franse slachtoffers
09u15	Ontbijt in Mimi's, Boterstraat 45, Ieper
10u00	Vertrek te voet naar de Menenpoort
11u00	Speciale Last Post plechtigheid onder de Menenpoort
12u00	Wandeling langs de Vestingroute
13u00	Lunch in Mimi's, Boterstraat 45, Ieper
15u30	Bezoek aan het gloednieuwe 'Ypres Museum' in de Lakenhalle. Een tocht van 10 eeuwen door Ieper.
16u30	Vertrek naar de Sint-Maartenskathedraal
17u00	Concert 'The Great War Remembered' in de Sint-Maartenskathedraal Deelnemers: <ul style="list-style-type: none">• Koninklijke Harmonie Ypriansa directed by Nico Logghe• Chorus Choir directed by Tine Devoghel• Altra Voce• Wannes Cappelle• Piet Goddaer• Ralph McTell• Devon & Somerset Fire & Rescue Service Corps drums & pipe band
18u30	Einde

Saint-Charles de Potyze

Zonnebeekseweg 385 Ieper

Saint-Charles de Potyze is de grootste Franse militaire begraafplaats in België.

De begraafplaats telt meer dan 4.200 graven, waarvan 762 niet geïdentificeerd zijn.

Hier vind je ook 96 islamitische grafstenen, bovenaan afgerond met een hoefijzerboog.

Dit is één van de twee Franse militaire begraafplaatsen in de Westhoek. De tweede is een massagraf op de Kemmelberg. De begraafplaats werd op 2 mei 1928 ingehuldigd.

De ingangspoort van de Franse militaire begraafplaats Saint-Charles de Potyze.

De meeste hier bijgezette soldaten stierven tussen oktober 1914 en april 1915, bij de eerste en tweede slag om Ieper.

Veel Franse soldaten die in West-Vlaanderen sneuvelden, zijn begraven op Belgische en op Britse militaire begraafplaatsen. Ook op sommige civiele kerkhoven, zoals o.a. in Koksijde, Roeselare en Veurne, waar ereperken zijn voor Franse gesneuvelden.

In dit nieuwe blok bij de ingang wordt het register bewaard. Het bevat alle namen en grafnummers van de hier begraven Franse soldaten.

Vermoedelijk liggen hier 4.244 Franse militaire begraven:

- 3.593 doden in individuele, dubbele en collectieve graven,
- 616 doden in een 'Ossuaire' of massagraf,
- 35 recente graven met stoffelijke overschotten die recent gevonden werden bij werkzaamheden in de Ieperboog.

Saint-Charles de Potyze is een 'open' begraafplaats: achteraan kunnen nog nieuwe graven toegevoegd worden.

De meeste van de 30.000 Franse gesneuvelden van de eerste en tweede slag om Ieper (najaar 1914 en voorjaar 1915) werden overgebracht naar de begraafplaats van Notre-Dame de Lorette in Souchez, bij Arras in Noord-Frankrijk.

De enige andere Franse militaire begraafplaats in Vlaanderen bevindt zich in Machelen-aan-de-Leie en telt 766 graven van gesneuvelden uit het eindoffensief.

De begraafplaats werd in oktober of november 1914 aangelegd vlakbij de "Ambulance Saint-Charles", een verbandpost ingericht in de gebouwen van een wijkschooltje op de plaats van de huidige begraafplaats.

Een calvariekruis met beeldengroep werd in 1968 opgericht door het 'Comité d'Entente des Amis Combattants d'Ypres'. Vooraan een dode soldaat, vóór het kruis drie treurende vrouwen, op de sokkel ondersteunen Maria en Johannes de gekruisigde Christus.

Iedere divisie of ieder regiment heeft een eigen hoekje waar de eigen gesneuvelden worden bijgezet.

De begraafplaats is degelijk georganiseerd, alle graven hebben een nummer en er worden nauwkeurige lijsten opgemaakt.

In april 1915 verlaten de Franse troepen definitief deze sector.

Bij de Duitse doorbraak in mei 1915 komt de begraafplaats midden in de vuurlinie te liggen.

Het artillerievuur vernielt één na één de houten kruisen, die de kostbare informatie bevatten voor latere identificatie.

Op 31 juli 1917 begint de derde slag om Ieper en opnieuw houdt de artillerie lelijk huis: achteraf wijst niets er nog op dat hier ooit een begraafplaats met duizenden graven was.

Wanneer in april 1918 het Duitse lenteoffensief losbarst, moeten de Britten het zo moeizaam veroverde terrein opnieuw prijsgeven.

Waar eens de begraafplaats Saint-Charles lag, bevindt zich nu de eerste Duitse linie, de zogenaamde "Frankenstellung".

Op 28 september 1918, de eerste dag van het bevrijdingsoffensief, wordt deze stelling volledig overhoop geschoten.

En de doden wordt geen rust gegund.

Het monument boven het massagraf achteraan de begraafplaats.

Vanaf 1919 wordt de begraafplaats volledig opnieuw opgegraven. Er rest een door onkruid overwoekerde vlakte met resten van loopgraven en een plaatijzeren hut als lijkenhuisje.

Saint-Charles de Potyze fungeert vanaf 1919 ook als verzamelplaats voor de overal verspreide graven, die aanvankelijk een grafkruis op de vindplaats kregen. Op de begraafplaats zelf heerst de grootste wanorde. Van overal worden lijken aangevoerd, die soms dagenlang in ruwhouten kisten op een hoek van de begraafplaats opgestapeld blijven. Elders wordt door families tot ontgraving overgegaan. De Franse overheid laat de nabestaanden de keuze tussen repatriëren of begraven op een militaire begraafplaats in Vlaanderen of in Frankrijk.

Bij een eerste organisatie van de militaire begraafplaats Saint-Charles de Potyze krijgen alle graven een eenvoudig withouten grafkruis met de naam in zwarte letters. Langs beide zijden van de centrale laan worden enkel officieren begraven. Veel oudstrijders die op bedevaart komen en hulde willen brengen aan hun gesneuvelde kameraden, zijn diep teleurgesteld over de toestand van de Franse begraafplaatsen in Ieper en Kemmel.

Zes jaar na het einde van de oorlog, wanneer de Britse begraafplaatsen reeds hun definitief en verzorgd uitzicht hebben, laat de toestand op Saint-Charles de Potyze zo erg te wensen over, dat in het Franse oudstrijdersblad "La voix du Combattant" een noodkreet weerklinkt. Onder de titel "La misère des morts" verschijnt een uitgebreid artikel van Edmond Boom uit Comines (Fr), waaruit zowel onmacht als verbittering spreekt: *3.000 van de onzen rusten in een stuk braakliggende grond, dat als naam draagt "Cimetière militaire Français de Saint-Charles Ypres". De ingangspoort, als men die zo mag noemen, ligt in stukken uiteen. Achteraan op het Cimetière ziet men een soort hok, bestaande uit ijzeren platen van op het front, waarin 7 of 8 lege kisten staan weg te rotten. Vruchteloos zal men zoeken naar iets dat aan Frankrijk herinnert, alleen een klein monumentje werd er door de Ieperse (!) bevolking in 1920 opgericht.*

Amper een tiental graven zijn onderhouden, en de plechtigheden op 1 of 11 november beperken zich tot het neerleggen van een bloemenkrans door de stad Ieper en de Britse gravendienst. Door hun eigen land worden onze doden zelfs niet geëerd... Kruisjes, waarvan de letters langzaam door de regen worden uitgewist, vallen om, en het hart van de oudstrijders doet pijn, wanneer zij deze slordige 24 rijen van elk 120 graven zien.

Het Cimetière ligt er meestal volledig verlaten bij: niemand om te onderhouden, geen bloemen, geen beplantingen, overal gras en onkruid. En tussen de graven is het nog erger: vermits er geen afwateringssysteem is voorzien, liggen de meeste graven in een ware modderpoel.

En dat is nog niet alles! Naast deze verregaande verwaarlozing moeten wij nog een pijnlijker aspect vermelden: de voortdurende ontering en het gesol met de lijken van onze dierbare overleden strijdmakkers! Het ergste valt te zien in het zogenaamde lijkenhuisje. Een stapel oude klederen en uniformstukken van de doden, waartussen men zelfs het rode laken uit 1914 kan ontwaren. En daarnaast kan men een aantal lijkkisten zien, zo maar op elkaar gestapeld. De opengereten planken kunnen noch beenderen, noch overblijfselen van militaire uitrusting verhullen. Zo heeft men onze doden van onder hun kruisen met kokardes weggehaald, om ze boven de grond te laten verkommeren! En wij laten de driekleurige kokardes verroesten, de kruisen omvallen, de afsluiting platgereden worden... Binnenkort zullen de toeristen zich afvragen of hier werkelijk Frans hebben gestreden, want niets zal nog herinneren aan hun aanwezigheid. Men ontgraaft, hergroepeert, brengt ganse kerkhoven over, terwijl de Engelsen voor enkele tientallen graven een afzonderlijk kerkhof aanleggen. Arme Franse gesneuvelden... Geen opschrift, geen enkele aanduiding herinnert aan jullie offer. Het kerkhof Saint-Charles is werkelijk een schande voor Frankrijk!

Op zondag 19 april 1925 concretiseert het verzet tegen de lamentabele toestand zich in een indrukwekkende betoging. Een vijftigtal Franse en Belgische oudstrijdersverenigingen houdt er een stilzwijgend protest tegen de verregaande verwaarlozing van de begraafplaats. Geen enkele redevoering wordt er uitgesproken! Men hoort er alleen klaoengeschal.

Pas op zondag 2 mei 1928 wordt de begraafplaats ingewijd door de bisschop van Rijsel. Ter gelegenheid van deze plechtigheid wordt er een centrale ingangspoort geplaatst, identiek aan deze op de militaire begraafplaatsen in Frankrijk.

Het Cimetière heeft ondertussen ook een beter uitzicht gekregen, maar nog steeds zijn de houten kruisen niet vervangen.

Bij slechte weersomstandigheden is alleen het middenpad begaanbaar, en het onderhoud van de paden en aanplantingen laat nog veel te wensen over. Pas in de jaren 1930 zullen de houten kruisen vervangen worden door betonnen crucifixen.

Saint-Charles de Potyze circa 1930.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog ligt de Franse dodenakker er verlaten en verwaarloosd bij.

In 1947 wordt door de Ieperse bevolking een nieuw monument opgericht boven het massagraf, dit ter vervanging van het arduinen monument in de centrale laan. Deze driezijdige obelisk draagt als opschrift "Hommage de la population Yproise - 20.10.1922 - 18.05.1947". Onderaan zijn oude herdenkingsplaten aangebracht van de oudstrijdersverenigingen van het 32ste, 66ste en 125ste Regiment Infanterie en van de 17de Divisie.

In 1968 werd een opvallende, Bretoens geïnspireerde calvariegroep opgesteld aan de straatzijde, mede als eerbetoon aan de vele Bretoenen die in Vlaanderen het leven lieten. Het indrukwekkende monument is van de hand van J. Fréour en stelt de treurende moeders en weduwen voor bij het lijk van een gesneuvelde soldaat.

Vanaf 1975 worden de grauw geworden betonnen grafkruisen met hun onleesbaar geworden naamplaatjes vervangen door nieuwe kruisen uit witte kunststof. Ook de ingangspoort en het centrale pad worden opgefrist zodat de begraafplaats er eind 1978 opnieuw verzorgd bijligt.

Een hoefijzervormige grafsteen voor moslims, een kruis voor christenen, en afgeronde stèle met een davidster voor joden.

In recente graven achteraan de begraafplaats liggen de stoffelijke resten van Franse militairen die gevonden werden tijdens opgravingen of grondwerken in de regio. Op 2 juli 1998 werd een lichaam gevonden dat geïdentificeerd kon worden als zijnde dat van François Metzinger, soldaat van het 3de Zouaven, en gesneuveld na de eerste gasaanval van 22 april 1915.

Mimi's – Boterstraat 45, 8900 Ieper

Mimi's, dat is de authentieke gezelligheid van een koffiehuis in hartje Ieper. Al vijf jaar is onze zaak een vaste waarde in de Boterstraat, in de schaduw van de Sint-Maartenskathedraal. Wij verwelkomen graag iedereen in onze sfeervolle huiselijke interieur, jong en oud, voor een lekker kopje koffie en thee met een stukje gebak erbij. Kom eens bij ons langs, en wij verwennen uw smaakpapillen met de smaak van toen!

Wij staan bekend voor onze zogenaamde verwenborden: huisgemaakte lekkernijen van de beste kwaliteit.

Zo zijn er onze pannenkoeken en ijsverwen met artisanaal ijs.

Daarnaast hebben wij een aanbod van taart voor u klaarstaan.

Ideaal voor bij een lekker kopje koffie, thee of chocolademelk!

De taarten zijn vers en huisgemaakt, waaronder de pannenkoektaart, chocoladetaart met oreon koekjes, witte chocoladetaart, appeltaart,

Mimi's

Tel +32 (0)57 36 65 68

GSM +32 477 95 14 08

info@koffiehuis-mimis.be

<http://www.koffiehuis-mimis.be>

The Last Post Association

Het dagelijks eerbetoon

De Last Post, traditioneel de laatste groet aan de gesneuvelden, wordt door de klaroeners uitgevoerd ter ere van de soldaten van het toenmalige Britse Rijk en van de geallieerden die in Wereldoorlog I in de *Ypres Salient* gesneuveld zijn. De Last Post Association stelt zich tot doel om deze plichtigheid eeuwig in stand te houden.

De klaroeners onder de Menenpoort. Foto www.lastpost.be

Wat is de Last Post?

De Last Post Association is een Ieperse vrijwilligersorganisatie. De vereniging werd opgericht in 1928 en organiseert sindsdien elke avond de Last Post plechtigheid.

De Last Post Association wil bijdragen tot alles wat de betekenis van de hulde kan versterken en ook eerbied wekken voor alles wat de Menenpoort vertegenwoordigt: het offer en het lijden, maar ook de solidariteit, het plichtsbewustzijn en de heldhaftigheid van de soldaten die aan de strijd deelnamen.

Het is een traditie dat de klaroeners van de organisatie het uniform van de vrijwilligers van de lokale brandweer dragen, waartoe ze behoren.

De organisatie beheert eveneens het Last Post fonds, dat de financiële middelen voorziet voor de ondersteuning van de plechtigheid.

Missie

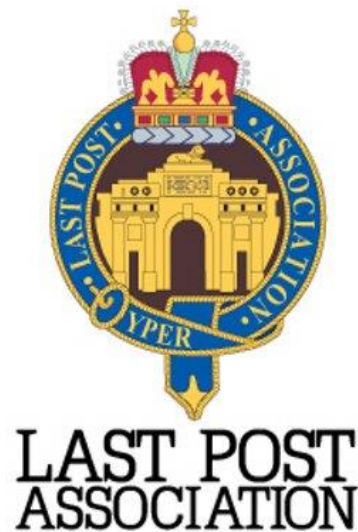
Trouw aan de statuten, wil de Last Post Association de soldaten van het Britse Rijk die het leven lieten tijdens de Grote Oorlog van '14-'18 eren en herdenken. Wij betuigen deze dankbaarheid, elke dag opnieuw, aan hen die streken en sneuvelden voor het herstel van de vrede en de onafhankelijkheid van België.

De betekenis van de plechtigheid is in de loop der jaren wat uitgebreid: wanneer de Last Post tegenwoordig geblazen wordt, herdenken we niet enkel en alleen de gesneuvelden van het Britse Gemenebest, maar evenzeer de Belgische, Franse en andere geallieerden, die ten koste van alles meevochten.

Aan de 'andere zijde' lieten ook velen het leven. Vijanden toen, maar partners in het verenigde Europa van nu. Aldus vertegenwoordigt de Last Post niet alleen een kijk op ons verleden, maar ook een signaal van hoop naar de toekomst toe.

Een archieffoto van een Last Post plechtigheid onder de Menenpoort.

Symboliek

Iedere dag, even voor acht uur, legt de politie het verkeer stil aan de Menenpoort: het dagelijks leven houdt even halt om doorheen de Last Postplechtigheid terug te keren naar '14-'18 en de gevallen soldaten te eren en gedenken.

Als plaats werd de Menenpoort gekozen, de plaats waarlangs vele soldaten naar het front trokken, velen om nooit meer terug te keren.

De Last Post is oorspronkelijk het klaoengeschal dat in het Britse en andere legers het einde van de werkdag aankondigde. In de context van de Last Postplechtigheid staat het voor een definitief vaarwel aan de gesneuvelden.

Gelijkaardig is het met de Reveille, die traditioneel gespeeld werd bij het aanvang van de dag, om de troepen wakker te maken en hen tot de plicht op te roepen.

In de context van de Last Postplechtigheid symboliseert de Reveille niet enkel het terug keren naar het dagelijkse leven na de plechtigheid, maar eveneens de verrijzenis of het 'eeuwig leven' van de gesneuvelden.

Bron: www.lastpost.be

De Vestingroute & Ramparts Cemetery

De vestingen van Ieper zijn tien eeuwen oud en zijn de best bewaarde van ons land. Eerst waren de vestingen niet meer dan een aarden wal met grachten. Later kwamen stenen muren en torens. Nog later groeiden ze uit tot een complex geheel met bastions, voorversterkingen, grachten en eilanden, tot ze omvangrijker werden dan de stad die ze beschermden.

De vestingroute ontsluit de mooiste plekjes hoog op de vestingwallen en laag bij het water. De wandeling begint bij het Kruitmagazijn.

Langs de Boterplas klimt het pad naar de hoofdwal. Verderop, bij de Majoorgracht, vertellen infopanelen over natuurontwikkeling en de Bourgondische vesting.

Over de hele route staan 23 infoborden verspreid. Ze vertellen meer over de turbulente geschiedenis van de vesting, over de evolutie van de middeleeuwse stadswallen tot het Franse vestingcomplex, over de techniek van de oorlogsvoering en over de groei van de stad. In de loop van de geschiedenis zijn er op en rond de vestingen boeiende biotopen tot ontwikkeling gekomen.

De oude versterkingen werden een schitterend parklandschap op en om de oude stadswallen dat een krans van groen vormt rondom de stad. Die combinatie van een historische omgeving met een natuurrijk parklandschap maken van de Vestingroute een boeiende ervaring. Wie oog heeft voor natuur ontdekt bovendien mooie diersoorten: heel wat vogels, vlinders en amfibieën vinden in en om de vestingen hun vaste stek.

Ramparts Cemetery, Lille Gate ligt ten westen van de Rijselpoort op de vestingen. De grafstenen zijn allemaal naar de Majoorgracht gericht.

De Fransen begonnen in oktober 1914 met de aanleg van deze begraafplaats. Britse eenheden gebruikten Ramparts Cemetery van februari 1915 tot april 1918.

Er worden 193 Commonwealthdoden herdacht, negen daarvan zijn niet geïdentificeerd. Zij zijn afkomstig uit het Verenigd Koninkrijk (158), Canada (10), Australië (11) en Nieuw-Zeeland (14 - allen Maori's).

Op de begraafplaats werd ook de urne met de as van de schrijfster Rose Coombs begraven. Daarvoor werd hoogst uitzonderlijk toestemming gegeven, mits er op geen enkele manier op de begraafplaats zelf een aanduiding te vinden zou zijn.

Rose Coombs (MBE) is de schrijfster van *Before Endeavours Fade*, een boek dat zorgde voor een heropflakking van het oorlogstoerisme. Zij was ook jarenlang werkzaam in het Imperial War Museum in Londen.

Rose Coombs overleed op 7 januari 1991 en zij liet aan de stad Ieper als legaat haar zeer uitgebreide bibliotheek met boeken over de Eerste en Tweede Wereldoorlog na.

Het Ypres Museum

Yper Museum Lakenhallen Grote Markt 34 8900 Ieper Tel +32 (0) 57 239 220
ypermuseum@ieper.be <https://www.ypermuseum.be/>

Het Yper Museum brengt je elf eeuwen Ieper en Westhoek. Je ontdekt er een unieke collectie insignes, kaarten, archeologische vondsten, munten, kant- en handwerk en nog zoveel meer. Kinderen kunnen letterlijk middenin het middeleeuwse Ieper plaatsnemen dankzij de reuzegrote maquette van de stad. De armband met kattenpoot maakt van je bezoek aan het Yper Museum een persoonlijke en speelse belevenis.

Ieper, een wereldwijd symbool voor de herdenking van de Eerste Wereldoorlog, is nog zoveel meer.

Zijn geschiedenis van elf eeuwen is rijk, bij momenten dramatisch en altijd boeiend.

Lakenstad. Middeleeuwse grootstad. Vestingstad. Bisschopsstad. Militaire stad. Verwoeste en wederopbouwstad. Kattenstad. Vredesstad. Westhoekstad. Ieper was en is het allemaal.

Het verhaal van Ieper is ook een Europees verhaal.

Kijk maar naar zijn bestuurders: de Vlaamse graven en Bourgondische hertogen. Habsburgse keizers en Spaanse koningen. Fransen en Oostenrijkers. Britten, Nederlanders...

Maak kennis met het leven van een stad die viel en weer opstond, ten onder ging en opnieuw bloeide.

Een kattenstad met meer dan negen levens.

Last Post Association

The Great War Remembered Concert *Armistice / Wapenstilstand*

Friday 9/11/'18 - 20h30
Sunday 11/11/'18 - 17h00

Cathedral Ypers /
Sint-Maartenskathedraal Ieper

Stratenplan Ieper

Na de plechtigheid op de Franse begraafplaats Saint-Charles de Potyze, Zonnebeekseweg 385 in Ieper, kunnen we onze auto kwijt op de parkings in de buurt van het station.

De rest van de dag verplaatsen we ons te voet.

